



TÜRK-İŞ | Haber Bülteni

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

Bayındır Sokak No: 10 Kızılay - Ankara | Tel: (0.312) 433 31 25-29 | Faks: (0.312) 433 85 80 - 433 68 09

facebook.com/turkiskonfederasyonu

twitter.com/turkiskonf

www.turkis.org.tr

28 Nisan 2021

NİSAN 2021 AÇLIK ve YOKSULLUK SINIRI

- ✓ RAMAZAN AYINDA GIDADA FİYAT ARTIŞI DEVAM ETTİ.
- ✓ MUTFAK ENFLASYONU AYLIK YÜZDE 1,14; YILLIK ORTALAMA YÜZDE 17,99 ORANINDA
- ✓ DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AÇLIK SINIRI 2.767 TL, YOKSULLUK SINIRI İSE 9.014 TL
- ✓ BEKAR BİR ÇALIŞANIN AYLIK EN DÜŞÜK YAŞAM MALİYETİ TUTARI 3.360 TL

Çalışanların geçim şartları artan fiyat artışları nedeniyle daha da bozuldu. Ülkemizde giderek yaygınlaşan ve tam kapanma noktasına gelmesine yol açan küresel salgın Covid-19 virüsü döneminde, başta ücretli çalışanlar olmak üzere, iktisaden dar ve sabit gelirli milyonlarca kişinin gelir ve iş güvencesi geriledi. Bir yanda olumsuz çalışma şartları diğer yandan devam eden fiyat artışları sonucu geçim sıkıntısı giderek ağırlaştı.

Ramazan ayında gıda fiyatlarındaki artış devam etti. Özellikle yaş sebze-meyve ürünlerinde devam eden fiyat artışları ile bu ay zamlanan et, mutfak harcamasına olumsuz yansıdı.

Salgın döneminde ücret gelirlerinin korunması ve ihtiyacı olanlara gelir destekleri önemli bir sosyal devlet uygulamasıdır. Bir yılı aşkın salgın döneminde, uygulanan bazı ekonomik tedbirler çerçevesinde ödenen işsizlik, kısa çalışma, nakdi ücret desteği gibi koruyucu nitelikteki ödemeler -maalesef- yetersiz kaldı. Çalışanların ailesiyle birlikte "insan onuruna yakışır bir hayat sürdürmeleri" mümkün olmadı. Gelir dağılımındaki eşitsizlik bir yandan yoksulluğu öte yandan zenginliği artırdı, aradaki fark giderek açıldı.

TÜRK-İŞ Araştırmasının Nisan 2021 ayı sonucuna göre;

- Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (**açlık sınırı**) 2.767,15 TL,
- Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (**yoksulluk sınırı**) 9.013,53 TL,
- Bekâr bir çalışanın '**yaşama maliyeti**' ise aylık 3.336,10 TL oldu.

Tablo 1: Dört Kişilik Ailenin Açlık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)

	Nisan 2020	Aralık 2020	Mart 2021	Nisan 2021
Yetişkin Erkek Gıda Harcaması	651,76	711,22	749,55	759,38
Yetişkin Kadın Gıda Harcaması	546,73	592,22	624,77	633,17
15-19 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	704,66	768,21	809,41	819,31
4-6 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	470,86	518,29	555,24	555,28
Açlık Sınırı	2.374,00	2.589,94	2.735,97	2.767,15
Yoksulluk Sınırı	7.732,91	8.436,27	8.911,97	9.013,53

* Gıda harcaması tutarı, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

Dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcaması (mutfak masrafı) bir yıl öncesine göre 393 TL ve yapılması gereken toplam harcama tutarı (aile bütçesi) 1.281 TL artış gösterdi. Yılın sadece ilk dört ayı sonunda, aile bütçesine gelen ek yük 577,26 TL oldu.

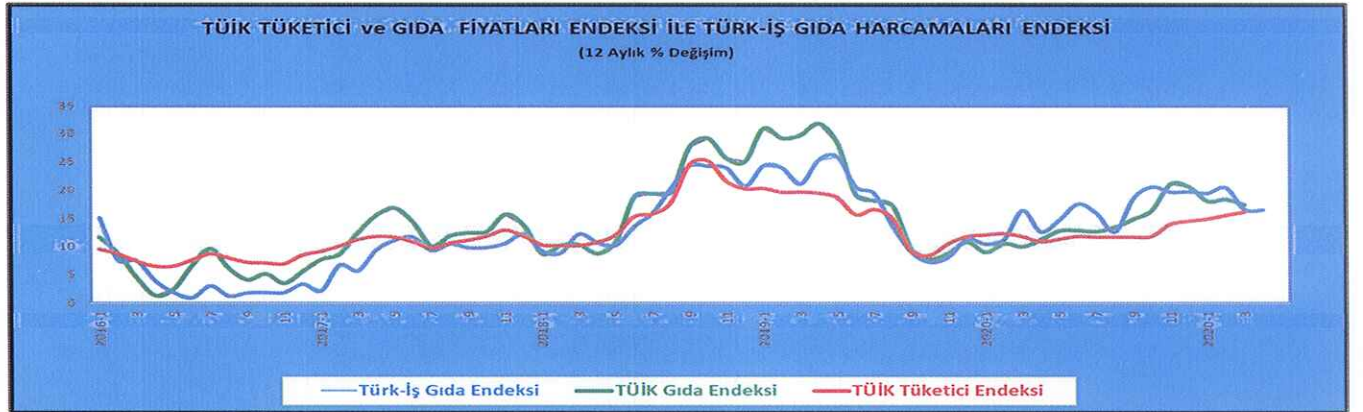
TÜRK-İŞ'in verileri temel alındığında "mutfak enflasyonu"ndaki değişim 2021 Nisan ayı itibariyle şu şekilde olmuştur:

- Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarı **bir önceki aya göre** yüzde 1,14 oranında artış gösterdi.
- Yılın **ilk dört ayı** itibariyle fiyatlardaki artış yüzde 6,84 oranında oldu.
- Gıda enflasyonunda **son on iki ay itibariyle artış oranı** yüzde 16,56'dır.
- **Yıllık ortalama artış oranı** ise bu ay da yüzde 17,99 olarak hesaplandı.

Tablo 2: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Nisan 2018	Nisan 2019	Nisan 2020	Nisan 2021
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,06	4,61	1,23	1,14
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	4,49	8,54	9,77	6,84
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	10,69	25,39	12,68	16,56
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	10,54	20,81	13,61	17,99

TÜRK-İŞ ile TÜİK tarafından hesaplanan gıda fiyatları endeksi ile TÜİK tüketici fiyatları endeksi değişimindeki gelişim -son on iki ay itibariyle- aşağıdadır. Hanehalkı harcamaları içinde, özellikle yoksul kesimler açısından, ağırlıklı yeri olan gıdadaki fiyat artışı manşet enflasyonun üzerinde seyretmeyi sürdürmektedir.



TÜRK-İŞ hesaplamasına temel alınan gıda ürünlerinin fiyatlarında 2021 Nisan ayı itibariyle gözlenen değişim harcama grupları itibariyle şu şekilde olmuştur:

- Süt, yoğurt, peynir grubunda; Ramazan ayı gerekçesiyle bazı marketlerde yapılan indirim dikkati çekmekle beraber, ortalamada önemli bir fiyat değişikliği tespit edilmedi. Kutuda satılan peynirler 800, 900, 1000 gramlık olarak rafta yerini aldı.
- Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat ürünlerinin bulunduğu grupta; kıyma ve kuşbaşı et fiyatı kilogramda 2 lira artış gösterdi. Tavuk fiyatı aynı kaldı. Sakatat (ciğer, yürek, böbrek) ürünlerden yürek fiyatı arttı, diğerleri değişmedi, ancak dana ciğerin fiyatı et ile yarışır noktada kaldı. Balık fiyatları, ortalamada biraz arttı, ancak hamsi, istavrit gibi yaygın tüketilen balık artık tezgahlarda yer almadı. Yumurta fiyatı -düşük de olsa- bu ay geriledi. Bakliyat ürünleri (kuru fasulye,

kırmızı-yeşil mercimek, nohut, barbunya vb.) fiyatları, marketlere ve markaya göre çok farklı tutarda oldu. Genel olarak bakliyat ürünü fiyatlarında -bazı marketlerde uygulanan indirim nedeniyle- gerileme tespit edildi.

- Yaş sebze-meyve fiyatlarının toplam gıda harcamaları üzerindeki olumsuz etkisi devam etmektedir. Geçiş döneminde mevsim sebze-meyveleri pazarda yer almaya başlarken bazıları da az ve fakat daha pahalı olarak yerini korudu. Bu ay 19 sebze ve 6 meyve olmak üzere toplamda 25 üründeki fiyat değişimi izlendi ve hesaplama temel oldu. Meyvede erik, çağla, malta eriği pazarda olmasına karşın, fiyat yüksekliği nedeniyle dikkate alınmadı. Pandemi nedeniyle hafta sonu uygulanan kısıtlama ve sokağa çıkma yasağının "tam kapanma" olarak uygulanacak olması yine "pazar esnafı" açısından sıkıntılı bir sürece yol açacak.

Hesaplama her zaman olduğu gibi mevsim sebze ve meyveleri temel alındı. Yaş sebze-meyve ortalama kilogram fiyatı bu ay artışla 7,74 TL oldu (geçtiğimiz ay 7,48TL). Ortalama sebze kilogram fiyatı bu ay 7,45 TL (geçen ay 7,38 TL) ve ortalama kilogram meyve fiyatı ise 7,75 TL'den 8,67'ye yükseldi.

Hesaplama yapılırken -her zaman olduğu gibi- pazarda yaygın bulunan mevsim ürünleri esas alındı. Ürünlerin tek tek ağırlığı yerine harcama sepetindeki meyve-sebze tüketiminin toplam miktarından hareket edildi.

- Ekmek, piring, un, makarna, bulgur, irmik gibi ürünlerin bulunduğu grupta; Ramazan ayının vazgeçilmezi olan pide fiyatı Ankara'da 275 gramı 3 liradan oldu. Bunun etkisiyle 200 gramı 1,50 lira olarak satışta olan ekmek fiyatı -şimdilik- değişmedi ve fakat önümüzdeki aylarda -artan maliyet gerekçesiyle- bir artış bekleniyor. Bu grupta yer alan diğer ürünlerden özellikle piringteki yüksek fiyat artışı dikkat çekti, diğerlerinde önemli bir değişiklik tespit edilmedi.
- Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; margarin ve zeytinyağı fiyatı değişmedi, tereyağı ve ayçiçeği yağı fiyatı ise arttı. Bu arada tereyağında 100, 125, 200, 225, 250 gram paket halinde satış dikkati çekti. Hesaplama dikkate alınan siyah ve yeşil zeytin ortalama fiyatı biraz artış gösterdi. Yağlı tohum (ceviz, fındık, fıstık, ayçekirdeği vb.) ürünlerinde indirim görüldü. Baharat ürünleri
- (kimyon, nane, karabiber vb.) ile çay ve ıhlamur fiyatı aynı kaldı. Benzeri biçimde; bal, reçel, pekmez, şeker, tuz fiyatı da değişmedi. Salça fiyatı ise yükseldi.

Konfederasyonumuzca hesaplanan tutarlar ücret düzeyi olmayıp haneye girmesi gereken toplam gelir miktarıdır. Ancak hanede çalışan sayısının sınırlı ve fakat ele geçen ücretin yetersiz olduğu durumlarda, elde edilen gelir birden fazla kişinin geçimini karşılayamamakta, kişi başına "insanca geçim için" yapılması gereken harcama tutarı yetersiz kalmaktadır.

TÜRK-İŞ'in bu araştırması alanında ilktir. Daha sonra bu alanda yapılan benzeri çalışmalara da örnek olmuştur/olmaktadır.

"Açlık ve Yoksulluk Sınırı" çalışmasında hesaplama temel alınan gıda maddelerinin fiyatları, **Konfederasyonumuzca piyasadan, market ve semt pazarları sürekli ve düzenli dolaşarak doğrudan tespit edilmektedir.** Benzeri yapılan çalışmalar gibi, TÜİK tarafından derlenen fiyat verileri kullanılmamakta, ancak gelişmeleri değerlendirmek ve kıyaslama yapmak için sonradan izlenerek kıyaslama yapılmaktadır. **Çalışma bu niteliğiyle bağımsızdır.**

Konfederasyonumuz her ayın son haftasında ve TÜİK açıklamasından yaklaşık bir hafta önce hesaplama sonuçlarını kamuoyuna açıklamaktadır ve bu yönüyle, tüketici fiyatlarındaki artış eğilimini yansıtan **"öncü gösterge"** niteliğini de taşımaktadır.

enisbagdadioglu@gmail.com

www.turkis.org.tr